

'Becker moet eerste plaats in 'all time favourites' delen met Bourdieu'

Roest 22, november 2004, 14-5 (ISSN 1566-0923)

De eerste vraag die de redactie van Roest mij stelde was: Hoe verhoudt Hans Abbing zich als beeldend kunstenaar tot het werk van Howard Becker? Het antwoord is eenvoudig: als kunstenaar verhoud ik me *niet* tot zijn werk. Als kunstenaar voel ik me een *outsider*, iemand die hoogst individueel, zeer persoonlijk en belangrijk werk maakt en die lak heeft aan conventies en het oordeel van anderen. Daarbij verbeeld ik me dat ik behoorlijk uniek ben. Ik ben één van de weinige buitenstaanders, zo niet de enige, onder de professionele beeldend kunstenaars. De gedachte komt eenvoudig niet bij mij op dat bijna elke kunstenaar zich een buitenstaander voelt — en dus onmogelijk echt een buitenstaander kan zijn. In feite voldoen ik en mijn collega's aan een belangrijke conventie in onze kunstwereld. Al jaar en dag 'verlangt onze kunstwereld van ons' zogenaamde autonomie en authenticiteit. En als mijn alter ego, de sociale wetenschapper Hans Abbing, mij, Hans Abbing de kunstenaar, met dit soort Beckeriaanse ideeën confronteert, kan ik daar niets mee. Ik leg ze terzijde. Als ik dat niet zou doen, zou ik waarschijnlijk geen kunst meer maken.

Gespleten persoonlijkheid of niet, als wetenschapper houd ik er andere ideeën op na. Ik zie hoe zeer de kunstenaar Hans Abbing op basis van bestaande conventies opereert. Volgens mij heeft hij wat eigen 'trucs' ontwikkelt, die met autonomie niet veel te maken hebben. Het zijn het soort trucs die de bestaande conventies van zijn kunstwereld toelaten en vereisen. Hij is zeker geen buitenstaander.

Hoewel ik Becker's *Art Worlds* helaas pas een jaar geleden echt van A tot Z gelezen heb, heeft zijn gedachtegoed mijn manier van kijken naar de kunst al lange tijd mee bepaald; zo groot is de, veelal indirecte, invloed van zijn werk. Toch had ik bij het grondig lezen van zijn boek niet een gevoel van 'dat weet ik eigenlijk allemaal al' zoals ik dat wel eens van collega's hoor. Lezing van het boek gaf me een schok. Als ik dit boek twee jaar eerder goed had gelezen, zou *Why are Artist Poor* er beslist anders uit hebben gezien en zou het een beter boek zijn geworden. Ook al kwam veel mij bekend voor, de manier waarop Becker het analyseren van ingewikkelde sociale verhoudingen in de kunsten structureert is heel erg goed en nog steeds beter bruikbaar dan enig andere benadering die ik ken. In het boek dat ik nu schrijf heb ik Becker's manier dan ook als uitgangspunt genomen. (Dat boek dus een beter boek.)

Na lezing van *Art Worlds* nu een jaar geleden veroverde dit boek meteen de tweede plaats op mijn lijst van *all time favorites* van wetenschappelijke werken. Bourdieu's *La Distinction* wist nog net zijn eerste plaats te behouden. (Maar net omdat vanwege het andere typen vragen die Bourdieu stelt, zijn gedachtegoed, anders dan dat van Becker, inmiddels door anderen verder is ontwikkeld en hier en daar gecorrigeerd.) Dat die twee werken naast elkaar aan de top van mijn lijst staan, is niet toevallig. In beide boeken wordt kennis van zaken en persoonlijke betrokkenheid bij de kunsten gecombineerd met een afstandelijke manier van kijken naar de kunsten. Dat is ook mijn ideaal. Bovendien vullen deze boeken elkaar aan. De gereedschapskist die Becker ontwikkelde is bijvoorbeeld zeer geschikt voor het signaleren van allerlei barrières in de kunst, machtsverschillen, vormen van sociale uitsluiting en sociale monopolisering. Zo wijst Becker bijvoorbeeld in zijn artikel *The Power of Inertia* op de sociale monopolisering in de wereld van de klassieke muziek gedurende de laatste tachtig jaar. Maar hij laat het daarbij. Voor de verklaring van een dergelijk verschijnsel heb je dan vervolgens een bredere sociale stratificatie theorie nodig en ben je bij Bourdieu aan het goede adres.

(The Power of Inertia en andere artikelen van Becker kun je vinden op zijn website:

home.earthlink.net/~hsbecker/)